
ΣΤΗΡΙΞΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑΣ

ΦΕΣΤΙΒΑΛ «ΣΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ»

Γ. Ευσταθόπουλος

25/5/2016

Το παρόν κείμενο καταθέτει προτάσεις με στόχο τη διαμόρφωση δημόσιας πολιτικής για τη στήριξη και προώθηση των μουσικών σχημάτων που ασχολούνται με «μη εμπορικά» είδη μουσικής (μουσικές του κόσμου, τζαζ και αυτοσχεδιαστικές μουσικές, ηλεκτρονική μουσική, χιπ χοπ, κ.λπ.). Στο πλαίσιο αυτό, παρουσιάζεται επίσης μια πρόταση για τη δημιουργία εξειδικευμένου μουσικού φεστιβάλ, το οποίο θα λαμβάνει χώρα σε επιλεγμένους δρόμους και σημεία της Αθήνας. Η πρόταση αυτή συνδυάζει τα ακόλουθα στοιχεία: στήριξη πρωτοπορίας και νέων μουσικών, διασφάλιση της μουσικής ποικιλομορφίας, ουσιαστική αναβάθμιση της Αθήνας ως τουριστικού προορισμού, ελαχιστοποίηση του κόστους χρηματοδότησης με τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα, αναβάθμιση της ποιότητας ζωής, ενίσχυση του κοινωνικού κεφαλαίου και του δημόσιου χώρου.

Η ΑΠΟΥΣΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ ΚΑΙ ΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ

Σε αντίθεση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, το ελληνικό κράτος δεν διαθέτει πολιτική για τη στήριξη σχημάτων που ασχολούνται με είδη όπως η τζαζ, οι μουσικές του κόσμου, οι σύγχρονες πειραματικές μουσικές, κ.λπ.¹ Η λειτουργία του ραδιοφωνικού σταθμού «Κόσμος 93,6» αποτελεί μια από τις λίγες “φωτεινές” εξαιρέσεις στο συγκεκριμένο πεδίο.

Σε πείσμα της έλλειψης δημόσιας πολιτικής, δραστηριοποιείται σήμερα ένας μεγάλος αριθμός συγκροτημάτων, ορισμένα εκ των οποίων παρουσιάζουν πρωτότυπο και αξιόλογο καλλιτεχνικό έργο, συγκρίσιμο (και σε ορισμένες περιπτώσεις ανώτερο) από το έργο αντίστοιχων συγκροτημάτων σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Τα συγκροτήματα αυτά είναι καταδικασμένα -κατά τους χειμερινούς μήνες- να εμφανίζονται σε μικρές μουσικές σκηνές με εξαιρετικά χαμηλές αμοιβές (πληρωμή με ποσοστά επί των εισόδων, χαμηλή προσέλευση λόγω του μικρού κοινού για τις εν λόγω μουσικές και της πληθώρας μουσικών σχημάτων, κ.λπ.). Κατά τους θερινούς μήνες, οι βιοποριστικές λύσεις για τα εν λόγω συγκροτήματα περιορίζονται στα φεστιβάλ και στις μουσικές εκδηλώσεις των Δήμων. Δυστυχώς, τα συγκεκριμένα φεστιβάλ, όχι μόνο βαίνουν ολοένα και λιγότερα, λόγω των οικονομικών δυσκολιών που αντιμετωπίζουν οι Ο.Τ.Α, αλλά τείνουν, συγχρόνως, να εμπορευματοποιούνται. Οι Δήμοι επιλέγουν να διοργανώνουν λιγότερες συναυλίες, συχνά με είσοδο, και επιδεικνύοντας σαφή προτίμηση σε δημοφιλή σχήματα, καλλιτέχνες και είδη μουσικής, ώστε να καλύπτονται και τα σχετικά έξοδα.

Παράλληλα, η μουσική απουσιάζει δραματικά από τους δρόμους της Αθήνας σε σύγκριση με άλλες ευρωπαϊκές πόλεις. Η μόνη επαφή με τη μουσική που έχουν έτσι τα εκατομμύρια των ξένων περιηγητών της Αθήνας είναι με τις «κλισέ» μουσικές στις ταβέρνες της Πλάκας (που ουδεμία σχέση έχουν με την πραγματική λαϊκή μουσική) ή με πλανόβιους μουσικούς, που για βιοποριστικούς λόγους, παίζουν στους δρόμους υπό το άγχος να διασφαλίσουν τα προς το ζην, με αποτέλεσμα το έργο που παρουσιάζουν να είναι συχνά καλλιτεχνικά φτωχό και απαξιωτικό τόσο για τους ίδιους όσο και για την ίδια την μουσική.

Η εν λόγω πραγματικότητα μπορεί ωστόσο να αντιστραφεί, γρήγορα, με πολύ θετικά αποτελέσματα και μικρό οικονομικό κόστος (βλ. πρόταση «Δρόμοι της μουσικής»). Πριν εξεταστεί η συγκεκριμένη πρόταση, παρουσιάζεται, σε πρώτο στάδιο, ένα

¹ Για παράδειγμα, η Γαλλία έχει αναγνωρίσει την αναγκαιότητα στήριξης αυτών των μουσικών. Άξιο αναφοράς είναι, λόγω χάρη, το παράδειγμα του Κέντρου Πληροφόρησης Σύγχρονων Μουσικών (Irma) στην Γαλλία <http://www.irma.asso.fr/>

συνολικότερα πλέγμα δράσεων για τη διαμόρφωση και άσκηση ολοκληρωμένης δημόσιας πολιτικής στον χώρο της μουσικής πρωτοπορίας.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑΣ

Παρουσιάζεται ένα πλέγμα ενδεικτικών δράσεων για τη στήριξη των καλλιτεχνών που ασχολούνται -επαγγελματικά ή μη- με μουσικές που δεν γνωρίζουν ευρεία εμπορική απήχηση:

- Στήριξη εξειδικευμένων φεστιβάλ για είδη μουσικής που είτε δεν εντάσσονται στις μουσικές που υποστηρίζονται επίσημα από το κράτος, είτε δεν προωθούνται από την μαζική μουσική βιομηχανία και τα ΜΜΕ.
- Στήριξη υφιστάμενων και νέων πρωτοβουλιών όπως π.χ. σεμινάρια με Έλληνες και ξένους δεξιότητες (π.χ. περιπτώσεις του “Λαβύρινθου” στην Κρήτη, “Μουσικού Χωριού” στο Πήλιο, “Μουσικής Σύναξης” στη Μεσσηνία) σεμινάρια κατασκευής παραδοσιακών οργάνων, κ.λπ. Οι πρωτοβουλίες αυτές λαμβάνουν χώρα κατά τους καλοκαιρινούς μήνες σε διάφορες περιοχές της περιφέρειας, ορισμένες εκ των οποίων έχουν διεθνή απήχηση και αναγνωρισιμότητα. Δυστυχώς, η έλλειψη οράματος και πόρων εκ μέρους της τοπικής αυτοδιοίκησης δεν διασφαλίζει σ’ αυτές τις υγιείς και δημιουργικές πρωτοβουλίες να ανθίσουν ή να διατηρηθούν στον χρόνο.
- Στήριξη της εξωστρέφειας της εγχώριας μουσικής παραγωγής (στήριξη για συμμετοχή σε φεστιβάλ του εξωτερικού, κ.λπ.).
- Προγράμματα στήριξης νέων καλλιτεχνικών προτάσεων για συγκροτήματα, μουσικοχορευτικές ομάδες ή συνθέτες. Τα ποσά που θα δίνονται θα προορίζονται π.χ. για την κάλυψη ενός τμήματος της ηχογράφησης, την ενοίκιαση εναλλακτικών χώρων παραστάσεων (π.χ. θέατρα), την δημιουργία ιστοσελίδας, κ.λπ.
- Προνομιακή δυνατότητα παρουσίασης δισκογραφικής δουλειάς εγχώριων συγκροτημάτων σε δημόσιους και ιδιωτικούς ραδιοφωνικούς σταθμούς και προβολή ελληνικών συγκροτημάτων σε φεστιβάλ και εκδηλώσεις του εξωτερικού.
- Επιδότηση εντύπων και άλλων ΜΜΕ με αντικείμενο την προώθηση εναλλακτικών μουσικών προτάσεων και σχημάτων.
- Δημιουργία δημόσιων ή δημοτικών χώρων για την φιλοξενία συγκροτημάτων (χώροι για να γίνονται πρόβες).
- Δημιουργία Κέντρου Πληροφόρησης Σύγχρονων Μουσικών στα πρότυπα του αντίστοιχου γαλλικού φορέα (IRMA).
- Χρηματοδότηση μουσικοεκπαιδευτικών δράσεων με αποδέκτες άτομα από ευπαθείς κοινωνικές ομάδες ή δράσεις σε σχολεία (π.χ. διαπολιτισμική εκπαίδευση).

ΦΕΣΤΙΒΑΛ «ΣΤΟΥΣ ΔΡΟΜΟΥΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ»

Μια πρόταση με πολυδιάστατα οφέλη για όλους τους εμπλεκόμενους (μουσικούς, πολίτες, εμπορικά καταστήματα, τουριστική βιομηχανία)

ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΑΥΤΗ:

- Στηρίζεται η καλλιτεχνική δημιουργία των μουσικών σχημάτων που δεν εντάσσονται ούτε στο κύκλωμα της εμπορικής μουσικής βιομηχανίας και του show-bizz, ούτε στους καταξιωμένους «θεσμικούς» καλλιτέχνες της χώρας.
- Ενισχύεται η ελκυστικότητα της Αθήνας ως τουριστικού προορισμού μέσα από τον πολιτισμό της και τη σύγχρονη καλλιτεχνική δημιουργία.
- Αναζωογονούνται οι δημόσιοι χώροι της πόλης και παρέχεται η δυνατότητα στους πολίτες της Αθήνας να παρακολουθούν, δωρεάν, πρωτότυπες μουσικές εκδηλώσεις.
- Στηρίζεται η τοπική οικονομική δραστηριότητα (στήριξη καφέ, μπαρ, ψιλικατζίδικων, χώρων εστίασης που βρίσκονται στον περιβάλλοντα χώρο των συναυλιών).
- Σημειώνεται ότι η διοργάνωση συναυλιών κατά τους θερινούς μήνες δεν θα βλάψει τη λειτουργία των μουσικών σκηνών δεδομένου ότι η συντριπτική πλειοψηφία τους παύει να προγραμματίζει εκδηλώσεις αρχές Ιουνίου.
- Τέλος, η σημαντική εμπειρία της Ευρωπαϊκής Ημέρας της Μουσικής θα πρέπει να αξιοποιηθεί για τη διοργάνωση του προτεινόμενου φεστιβάλ καθώς οι δύο διοργανώσεις παρουσιάζουν αρκετά κοινά χαρακτηριστικά.

ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΠΡΟΤΑΣΗΣ:

- Στήνονται 5 μικρά stage σε επιλεγμένα σημεία της πόλης (π.χ. Θησείο, Κλαυθμώνος, Εθνικό Κήπο αλλά και σε ασυνήθιστα μέρη όπως ο Σιδηροδρομικός Σταθμός Λαρίσης - το Λιμάνι Πειραιά) από τον Μάιο μέχρι και τον Σεπτέμβριο. Οι Δήμοι κινητοποιούνται για την έκδοση των σχετικών αδειών , την παροχή ρεύματος, κ.λπ.).
- Ένας εξειδικευμένος φορέας - εταιρεία αναλαμβάνει να συγκεντρώσει και αξιολογήσει προτάσεις συγκροτημάτων που επιθυμούν να παρουσιάσουν το έργο τους. Ο φορέας αυτός ασχολείται επίσης με την λήψη των αναγκαίων αδειών για τη διεξαγωγή των συναυλιών και την παροχή της αναγκαίας τεχνικής υποδομής (ήχος, φώτα, κ.λπ.). Ο φορέας αναλαμβάνει επίσης τη διαμόρφωση προγράμματος συναυλιών και την προβολή τους στο κοινό καθώς και την λήψη όλων των αναγκαίων ενεργειών για την ομαλή και ασφαλή διεξαγωγή των εκδηλώσεων.
- Από τον Μάιο μέχρι και τον Σεπτέμβριο, μπορούν να πραγματοποιηθούν κατά μ.ο. 2 συναυλίες ανά εβδομάδα σε κάθε stage. Δηλαδή συνολικά, σε διάστημα 5 μηνών, 200 συνολικά συναυλίες.

Οικονομικά δεδομένα

Λαμβάνοντας υπόψη τη δημοσιονομική κατάσταση της χώρας, προτείνεται η χρηματοδότηση του Φεστιβάλ να στηριχθεί σε δύο πηγές:

- Συνολικά, το Ελληνικό Δημόσιο και οι Δήμοι καλούνται να καλύψουν μόνο το κόστος της τεχνικής υποστήριξης των συναυλιών (στήσιμο εξέδρας, ηχοληψία, φωτισμός). Λόγω του σημαντικού αριθμού συναυλιών και των σχετικών οικονομιών κλίμακας που μπορούν να προκύψουν, το κόστος αυτό θα μπορούσε να συγκρατηθεί, ενδεικτικά, στις 80.000 ευρώ.
- Η αμοιβή των συγκροτημάτων μπορεί σχετικά εύκολα να καλυφθεί μέσω ενός μικρού αριθμού χορηγών (10 με 20). Το συνολικό ποσό για τις αμοιβές των 200 συγκροτημάτων υπολογίζεται ενδεικτικά στις 100.000 ευρώ. Ο λόγος για το σχετικά χαμηλό κόστος ανά συγκρότημα (500 ευρώ) οφείλεται στο κίνητρο συμμετοχής στις εν λόγω εκδηλώσεις, που δεν είναι τόσο χρηματικό όσο κυρίως καλλιτεχνικό, χωρίς να παραβλέπονται και τα οφέλη σε όρους προβολής, πώλησης cd, κ.λπ.
- Τέλος, σε περίπτωση που η οργανωτική υποστήριξη και προβολή του φεστιβάλ και η αναζήτηση χορηγών ανατεθεί σε εξειδικευμένη εταιρεία, η αμοιβή της δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τα 70.000 ευρώ περίπου (συμπεριλαμβανομένου και του κόστους υλοποίησης της επικοινωνιακής εκστρατείας).

Σύνοψη

- Εκτιμώμενο συνολικό κόστος για 200 συναυλίες του Φεστιβάλ «Στους Δρόμους της Μουσικής»: 250.000 ευρώ εκ των οποίων ένα ποσό της τάξης του 50% μπορεί να καλυφθεί μέσω χορηγιών.
- Οφέλη:
 - *στήριξη πρωτοπορίας και νέων μουσικών,*
 - *μουσική ποικιλομορφία*
 - *ουσιαστική αναβάθμιση της Αθήνας ως τουριστικού προορισμού,*
 - *ελαχιστοποίηση του κόστους χρηματοδότησης διαμέσου συνεργασίας με τον ιδιωτικό τομέα,*
 - *αναβάθμιση της ποιότητας ζωής,*
 - *ενίσχυση του κοινωνικού κεφαλαίου και του δημόσιου χώρου,*